

Gunhild Tegen

1889 — 1970

Kära Gunhild Tegen

Det är ett stort privilegium för mig att ha fått uppdraget att säga några ord här idag. Dels som en av dina vänner, dels som representant för den organisation där du lade ner så mycket av din tid och dina tankar under många år, nämligen Svenska Kvinnors Vänsterförbund.

Jag kände dig inte så lång tid att jag personligen har kunnat följa ditt arbete, men jag har läst dina bidrag i organisationens tidning där du har skrivit i alla möjliga ämnen från litteratur till barnuppfostran.

Jag minns när jag träffade dig första gången hur entusiastisk du var över kulturrevolutionen i Kina. "Det är det bästa som hänt mänskligheten", sade du. Jag blev mycket förvånad över ett sådant uttalande. Jag trodde att sådana saker bara intresserade ungdomar och du var i alla fall nära 80 år. Efter att nyss ha lämnat en lång isolering hade jag mycket suddiga begrepp om vad som

hände i världen. Sedan frapperades jag alltid över dina ungdomliga tankar varje gång jag samtalade med dig.

Men jag märkte också att du inte hade någon tro på ett slutligt mål för mänskorna. Detta tror jag var den största orsaken till att du kände så starkt för att göra det bästa av den tid som är oss beskärmd. Därför hatade du kriget som förstör den lycka tillvaron kan ge. Därför trodde du på jämlikhet som ett medel att uppnå största lycka för alla. En jämlikhet som också innefattar kvinnans rätt att förverkliga och utveckla sig själv och att delta i de beslut som har med krig eller fred att göra.

Dina omtankar och dina önskningar begränsade sig inte till dina närmaste, din egen familj och dina egna landsmän utan de sträckte sig ut över gränserna och omfattade mänskligheten i sin helhet. Vad var då naturligare för dig än att ta del i det judiska folkets smärta under andra världskriget, att glädjas åt de revolutionä-

Gunhild Tegen tillsammans med Vera Inber.

ra folkens seger mot förtryck av olika slag, att känna starkt för Vietnams plågade folk, som på sista tiden varit föremål för all världens frihetsälskande varelsers medkänsla.

För att se förhållandena i verkligheten reste du 1950 till Sovjetunionen och 1959 till Kina. Och du skriver i en artikel vid hemkomsten från Kina: — Kinas folk befinner sig just nu i sitt kanske lyckligaste skede — en koncentrerad samling omkring ett enormt framstegsprogram. När de en gång uppnått vårt välstånd ska de då också bli lika missnöjda som vi? Men så tillfogar du: "Men dit är det långt."

Denna korta mening får mig att undra om du trodde som Karin Boye att det är själva vägen som gör mödan värd och att mänskan har en tendens att bli missnöjd när hon borde vara nöjd, när hon nått sitt mål. Detta tycker jag skulle stämma överens med din uppfattning om livet som en tillfällig plats där vi bör försöka sprida så mycket ljus och lycka som möjligt omkring oss och att en tillvaro där vi är färdiga med allt och bara slår oss till ro och njuter frukterna i evighet egentligen inte skulle göra oss nöjda.

Men din undran väcker också andra tankar till liv hos mig. Jag vet inte om du tyckte att mänskligheten kommit så mycket längre på vägen mot fred och lycka. Jag fick inte tillfälle att träffa dig på sista tiden även om mina tankar ofta var hos dig. Och jag vet inte om vi som står här idag kan lova dig så mycket för mänsklighetens framtid eller om vi kan se någon ljusning i mörkret ute i världen.

Din som jag tror sista översättning, en vietnamesisk dikt, talar sitt tydliga språk:

I natt ropar måne och stjärnor:
Låt mitt hemland och hela jorden
bedja för Vietnam —
för hennes blod och tårar —
att hon skall resa sig ur olyckan,
bedja att mitt land än en gång skall
bära blommor.

Inför de problem som finns ute i världen verkar våra egna så små, men de kräver sin lösning för att vi

skall kunna hjälpa till att lösa världens problem. På så sätt blir vi en liten del i den stora världsmekanismen, liksom vi är små länkar i den kedja som förbinder oss med det förångna och med det kommande såsom du uttrycker det i din dikt *Circle!*:

Långsamt löses banden.
Stilla vittrar stenen.

Sakta vissnar handen
och den gröna grenen.
Livets konstrikt knutna
sammanbyggda celler
lossnar i den brutna
gren som bladen faller.
Tysta tårar droppar
på den gamla kinden
— — —
men den friska vinden
rör vid nya knoppar.

Tack från Svenska Kvinnors Västerförbund. Tack från dem som genom organisationen fick del av din medkänsla för världen. Tack från din läsekrets i Sverige. Tack för att jag fick lära känna dig.

Hjördis Levin

Tal vid Gunhild Tegens begravning.